

Hologram kiállítás

1994. november 9-18. között a tatai *Eötvös József Gimnázium Diákönkormányzata* hologram kiállítást rendezett az iskola kiállítótermében. Az érdeklődők *Simonyi Zoltán* kollekcóját tekinthették meg, aki az elmúlt három évben több mint 200 kiállítást rendezett az ország különböző pontjain, megismertetve ezzel *Gábor Dénes* magyar származású Nobel-díjas tudós munkásságát és a holográfia titkait.

A kiállítás megszervezését bármilyen iskola számára javasoljuk, ahol rendelkezésre áll egy minimum 50 m²-es jól sötétíthető terem. A kollekción kívül, hogy maradandó élményt nyújt a látogatóknak, kiválóan alkalmas a fizikaórák színesebbé tételére is.

Bővebb információk *Simonyi Zoltán*tól (Hologram Centrum) kérhetők. Tel./fax: (34)317-694.

Bajai őszi 1994-ben is!

(Összefoglaló az 1994. novemberében negyedszer megrendezett „Bajai Ősz” elnevezésű szakmai találkozóról, az innovatív Általános Művelődési Központok (ÁMK-k) tanácskozásáról)

Besenyőtelek, Kaskantyú, Baracs, Ózd, Tengelic, Kunszentmiklós, Kisláng, Dombóvár, Tímár, Budapest-Almássy-tér, Budapest-Csepel, Budapest-Káposztásmegyer, Magyarcsanak, Hosszúhetény, Zsombó, Szakcs, Nagykamarás, Nagylak, Tiszaszalka, Csorvás, Nádudvar, Vásárosnamény, Mezőhegyes, Földes, Győr-Balázs Béla, Győr-Kovács Margit, Győr-Ménfőcsanak, Tiszaörs, Pusztaföldvár, Öttömös, Zalaegerszeg, Debrecen, Halásztelek, Tiszaújváros-Tiszaszederkény, Sármellék, Nagyvársány, Baja... Címeke a IV. Bajai őszi jelenléti ívről. 1991-ban az első találkozó 22 ÁMK mintegy 50 fővel látogatott el a dunaparti városba, 1994-ben másfélszáz résztvevő, csaknem 40 ÁMK. Nem lenne teljes a lista, ha nem emlékeznék meg Martonvásárról, ahol az önkormányzat megszüntette ugyan az ÁMK-t, de a jogutódok egyike, a sikeres Művészeti Iskola nem hajlandó elszakítani a szakmai kapcsolat szálait, szomorúbb volt a jelenléte az óvodaiskolai kísérlet-ről nevezetes egykori sátorhelyi ÁMK volt igazgatójának, ő búcsúzni jött a szakmai közösségtől, az ÁMK-k innovációs mozgalmától. Fentiekben kívül résztvevője volt a konferenciának a Szabadművelődési Alapítvány, a Nemzetközi Közösségi Iskola Mozgalom, a Bács-Kiskun megyei illetve Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei

szakmai háttérintézetek képviselője, a TTI Eurovia Kft. igazgatója, a Magyar Művelődési Intézet, az OSZK Könyvtartudományi és Módszertani Központjának egy-egy munkatársa, a Pedagógusok Szakszervezete több tisztségviselője, a Bajai Tanítóképző Főiskola főigazgatója és tanára, a szegedi Tanárképző Főiskola, a Miskolci Egyetem egy-egy oktatója, a MKM Közművelődési Főosztályának főtanácsosa, a Magyar Népművelők Egyesületének főtákará. Rendezői-szervezői minőségükben is képviseltették magukat: a vendéglátó város önkormányzata, a város ÁMK-i mellett az Általános Művelődési Központok Országos Egyesületének választmánya, az Országos Közoktatási Intézet Iskolafejlesztési Központja valamint az Iskolafejlesztési Alapítvány.

Emelte a rendezvény fényét, hogy az Újvárosi ÁMK mellett alapvető szerepe a Magyarországi Németek Általános Művelődési Központja, ez az impozáns egyben komfortos új intézmény volt.

A bajai találkozónak hagyományja, hogy elsősorban szakmai tapasztalatsere színhelye, a művelődéspolitikai napi aktualitások kihívásai, kérdésfeltevései legfeljebb a tanácskozás hátterében tűnnek fel. Az innovatív ÁMK-k álláspontja az, hogy hatékony-korszerű működéssel kell válaszolni a mozgalom történetét végigkísérő legitimációs kétségekre. Nos, meglehetősen szürke hátteret vont a tanácskozás díszletai közé a Pedagógus Szakszervezet szót kérő titkára, az „olcsó állam” jelszava mögött settenkedő kultúra-visszafejlesztő árnnyakra való figyelemzetéseivel. A humán szolgáltatásban részt vevő közalkalmazott-értelmiség együttes érdekkifejezésére szólított fel, egyúttal a kulturális-közoktatási szolgáltatások igénybevevőivel – esetünkben az ÁMK-k látogatóival – alakítandó érdekszövetségre. E politikai háttérben érdekesség volt, hogy a jelenlévőknek mintegy ötöde ma is helyhatósági képviselő, s legalább harmada – a húszéves ÁMK-mozgalom elitje! – képviselője volt a helyhatósági választásokon, sőt nem egy polgármester-jelölt is akadt! (Ez a helyzet közrejátszott abban, hogy a konferencia szünetében ülésező egyesületi választmány különböző gondot fordított az országgyűlés, a kormányzat illetékeseihez, nemkülönben az ÁMK-s települések új polgármestereihez elküldendő tájékoztató felhívásnak, melyben világosan le van írva, hogy az ÁMK, mint innovatív intézménytípus különösen alkalmas a modernizációs program feladataiban való részvételére, különösen akkor, ha a jogi környezetben érvényesülhetnek a komplex-integrált-flexibilis működést elősegítő új megközelítések, vagyis ha a kormányzat kife-

jezi: számít programjának végrehajtásában a több mint kétszáz ÁMK 10 000 értelmiségijére.)

A konferencia tematikus középpontjában ezúttal a „művelődési marketing” kérdése állt: vagyis az ÁMK-t igénybevevő helyi társadalom művelődési szükségleteinek felismerési-elemzési technológiája, ennek programmá fogalmazása, e programokról, szolgáltatásokról szóló hatékony tájékoztatás.

A korreferátumok alapján megállapítható, hogy az ÁMK-kban hagyományosan a gyermek a domináns „célcsoport” (bár ez a megközelítés is szűfeszíti a tradicionális-tagolt intézmény-rendszer kereteit: erre jó példa a csepeli ÁMK-bölcsődéjének komplex család gondozói-ellátói funkcióvállalása), jellegzetes az ifjúsági korosztály aktivizálása, nemkülönben az öregeké (megannyi élénkségét nehéz körülmények közt megőrző ifjúsági ill. Nyugdíjas Klub tapasztalata is ezt igazolja). ELEM a munkanélküliek, szegények foglalkoztatásában, képzésében, akár ellátásában való közreműködés, a másik oldalon megjelent a „gazdagok”, a vállalkozói réteg sajátos intézményhasználói igénye is. Mindezzel együtt az ÁMK-k valóságosan az utolsó pillanatilag megőrzött társadalmi integráció fellegvárai! S bár – érzékelhetően – tevékenységükre máig a „kínálati piac” a jellemzőbb, jól kimutatható az önszerveződés, közösségfejlesztés technikáinak felkészült alkalmazása (impozánsan például Földesen, a Karácsony Sándor ÁMK-ban).

Szembeszökő, hogy az ÁMK-k „filozófiájában” az emberi kapcsolatok, kötődések elsivárosodása elleni hatékony cselekvés játszik előkelő szerepet (Győrtől Csovráson át Kaposztás-megyengyr érzékelhető ez a vonulat), a nagyvárosi, lakótelepi környezetben is a hagyományá váló nagyközösségi rendezvények, „napok” biztatnak sikerrel. E programokra az is jellemző, hogy az animátori aktivitás elhagyja a „házat”, az épített teret, s kivonul a település nyitott tereire. Az is tagadhatatlan, hogy az ÁMK-k versenyben állnak más szolgáltatókkal, s e versenyben az extraszolgáltatásokkal tudnak újabb rétegeket, újabb látogatókat magukhoz vonni.

Több megnyilatkozás fényesen igazolta az ÁMK-intézménytípus szükségletkövető flexibilitásáról fogalmazott elveket: a demográfiai mozgásokat követő belső szervezeti átalakulások hatékony térkihasználást és személyzeti munkát tesznek lehetővé (megnőtt a középiskolai tanulócsoporthoz kialakításának esélye, több helyütt működnek speciális szakiskolák, pl. Győrben, Debrecenben, Tiszaörsön, a fővárosi Almássy téren, míg Kunszentmiklóson az ÁMK keretei között világi gimnázium szervezésére mutatkozott társadalmi igény). Fontosnak tartották azonban hangsúlyozni az előadók, hogy e szervezettefejlesztések sikerének fontos feltétele az organikus, a belső feltételek értelése, rosszul „tűni” az ÁMK a bürokratikus „funkcióbeültetést” (ilyen konfliktushelyzetben van pl. Debrecen, melynek az elviselhetetlen 3000-ról valóban 900

alá csökkent tanulólétszáma – most érték el az épület rendeltetésszerű használatának előírt normáit –, s vannak a városban olyan politikai erők, melyek birtokba vennék úgymond szabaduló tereit, miközben az intézmény organikus innovációt kívánna terjeszkedni). Ez utóbbi példa azt igazolja, hogy az ÁMK-k marketingjének fontos eleme a fenntartó önkormányzattal folytatott érdekkalku. Az ÁMK-k többsége kifejezte: tiszteli a Gyermek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, ennek megfelelően az érdekkalku-ban az iskolásgyerekek tevékeny bekapcsolására is számít (egy kunszentmiklósi esettanulmányból kitűnt, még deviánsnak tűnő tanulói kezdeményezések is „szocializálhatók” még a kötelező iskolázás folyamataiban is, a gyermekszervezetek közül ezúttal a győri 4H Klub tevékenységéről esett szó).

Ennek az érdekkalkun alapvető okmánya, szerződésérvényű dokumentuma az intézmény Programja – a közoktatási funkciókat teljesítő intézményegységek esetében törvény írja elő – ha a törvény hatálybalépésétől rendelkezései e ponton ellentmondóak is – a „pedagógiai program” megalkotását. A pedagógiai program (tágabb értelemben az ÁMK művelődési programja) az intézmény szakmai autonómiája jegyében készített, a helyi társadalmi együttműködésben legitimált dokumentum, mely orientálja és kötelezi – kölcsönös tiszteletbentartásra készíti – a fenntartót, az intézményhasználót és a munkavállaló értelmiségit. Ebben értettek egyet a résztvevők, megannyi konstruktív példát idézve az érdekegyeztetés sikereiről (nem egy esetben a komplex intézmény komplex „ÁMK-széke” mutatkozik alkalmas szervezetnek). Az intézmény körüli érdekkalkunak mindmáig példaadó úttörője. Sámellék, humanizációs programját mutatta be Zalaegerszeg, Tímár, Kunszentmiklós, Csepel (egyhelyütt a szakalkalmazotti kollektíva különböző szakmai törekvései közti egyeztetés jelent problémát, másutt az intézményhasználók érdekeinek feltárása segít a progresszív törekvések érvényrejuttatásában). A nyilvánossági rendszer különböző csatornáival próbálkoznak többen is. A jelenvoltak érdeklődéssel olvasták a házigazdák Évkönyvét, a saját alapítású Bajai Honpolgárt, a győri Diáksztót vagy az adonyiak színvonalas helyi újságát. Nagyjelentőségű volt az építész korreferátuma: arról szölt meggyőzően, hogy a nevelés, művelődésszervezés technológiái mellett elengedhetetlenek a nevelés, művelődés terének korszerűsítési, szakszerűsítési szükségletei.

A konferenciát kísérő informális találkozókon a mindennapi aprómunkáról is tapasztalatot cseréltek a résztvevők. Az 1995. évi ötödik Bajai őszi előkészületei mellett felvetődött más szakmai kapcsolatok megteremtése, újratermés is. Felvetődött az ÁMK Hírek (az OKI gondozásában megjelenő hírlevél) alkalmi kiszélesítése jobb információcsere érdekében (Tiszaszeredény javaslat), továbbá a vizuális nevelők, zenei innovációs programok kidolgozóinak „szakosított”

együttműködése, Martonvásár tartja ígretét: néptáncos, népi játékos képzés vállalására. A 10. születésnapjára készülő debreceni ÁMK márciusra szakmai találkozót szervez, a nyugat-dunántúli régió AMK-i polgármesterei művelődéspolitikai tájékoztatását is tervezik, felmerült egy AMK-s „pedagógiai program-készítő tanfolyam” terve. Örömmel nyugtázták a résztvevők a Magyar Művelődési Intézet kezdeményezte tanárképzési sikereket (beszámolót az egri és szegedi főiskolák speciálkollégiumáról, őszi sarudi szaktáborzásáról), a szegedi főiskola neveléstudományi tanszékének s a bajai tanítóképző képviselői a helyszínen jelentették be: csatlakoznak a képzési programhoz (szó van a békéscsabai főiskola részvételéről is). Hiszen az ÁMK komplex felkészültségű szakembere – vélték többen – olyan tudás- és képességgyűjtés birtokosa, mellyel a tanári munkanélküliség réme is kezelhetőbb: hiszen tudása inkább konvertálható az ÁMK más intézményegységeiben, funkcióiban.

A negyedik bajai őszen elsősorban az ÁMK-mozgalom fiatal nemzedéke kért szót, korszerű képzettségükkel gazdagították a tradicionális elkötelezettségű értelmiségi közösséget. A 25 korreferátum legjobbjának díjára voksolhattak a résztvevők: Nemes Ferenc, a zalaegerszegi Apáczai ÁMK igazgatója, a Magyar Pedagógiai Társaság választmányi tagja nyerte el a díjat. A rendezők a konferencia anyagának kiadását hátrózták el, ehhez keresnek szponzorokat.

TRENCSENYI LÁSZLÓ

Ilfjúsági matematikai kongresszus

1996. július 22-26 között Budapesten kerül megrendezésre a *II. Európai Matematikai Kongresszus*. A kongresszust megelőző és az azt követő héten több kísérőrendezvény lesz Budapesten, továbbá több magyarországi és határonkon túl lévő nagyvárosban is. A közös Európába vezető úton az európai matematikusok is keresik a közös rendezvényeket. 1996-ban a matematikai világ figyelmé Magyarországra felé fordul. A szűkebb tudományos szakterületeket érintő kísérő konferenciák sorozatában lesz egy ifjúsági rendezvény. Ez az *Ilfjúsági Matematikai Kongresszus – '96, Miskolc*, (Helyszíne: Miskolci Egyetem, időpontja: 1996. július 29. – augusztus 2.), amely szeretné egymással összehozni Európá leendő matematikusait. Az IMK-96 nemzetközi jellegét az biztosítja, hogy a magyar anyanyelvű résztvevőkön kívül Európa sok országából várnak ide ifjakat, akik érdeklődnek a matematika iránt. Ezért a kongresszus hivatalos nyelve az angol és a magyar. A kongresszuson ifjak, gimnazisták és gimnazista-kooruk talál-

koznak matematikusokkal, és egymás között ismeretségek, barátságok szövődnek, amelyek alapját képezik későbbi szakmai kapcsolatoknak. Itt találkozik az ifjú az élő matematikával, a matematikai kutatással és a matematikát kutatókkal. Neves európai matematikusok előadásain vesznek részt, és kiselőadásokkal aktívan bekapcsolódhatnak a kongresszus munkálataiba. Eredeti, új ötletek mellett megismerkednek a matematika kevésbé ismert területeivel, azok alkalmazásával, a feladatok újszerű megközelítésével, részt vesznek a feladatok önálló kitűzésében. Az alkalmazott matematika eszközeivel, számítógépes programokkal, oktatási segéd-eszközökkel és logikai játékokkal is találkoznak. A sikeres megrendezés érdekében a szervezők kéri, hogy ismertessék a rendezvényt minél szélesebb körben, esetleg testvériskolákon keresztül más európai iskolákkal is, és lehetősegeik szerint kapcsolódjanak be a rendezvénybe. Részletes tájékoztató kérhető:

Bolyai János Matematikai Társulat
Miskolci Tagozata
Dr. Körtési Péter titkár
Miskolc-Egyetemváros
H-3515 Pf. 10
Tel.: 46/365-111 1795 mell.

Újra lesz gyereksajtó?

Öröndetes, hogy a kétes értékű, bár tagadhatatlanul kapós import-licence kiadványok, periódikák mellett meg-megjelenik az újságosstandokon (néha iskolai terjesztőknél) egy-egy új gyerekfolyóirat. Öröndetes persze az is, hogy a *Kincskereső* állja a sarat, követi az ifjúsági ízlés alakulását, de kitart értékeszményei mellett. Mit láthatunk? A *Boa* a legkisebb olvasóké, *Páli Judit* pszichológusi szakértelme fémjelzi. A *Miki Manó Magazin* szemmel láthatóan a gyerekeknek is muzsikáló popzenészeket tudja maga mögött, elsősorban a *100 Folk Celsius* stílusirányzatára lehet ráismerni. A dinamikusan piacra kerdzkező *Zsiráf* az egészséges életmódot népszerűsíti, mögötte feldereng a gyermekegészség-ipar, mint szponzor. A *Szia* szövegeiben és világképében a népszerű *Tv-műsor*, a *Cimbora* világa jelenik meg. Megtörtént a gyereksajtó-piac felosztása? Mekkora a vállalkozókedv mögött a pedagógia-észleltikai elszánás és mekkora a profitéhség? Elkülöníthető-e egyáltalán a kettő? Ezen kérdések megválaszolására nyugodt időre van szükség. Legálább arra, hogy a szóban forgó lapok néhány évfolyamát megszokhassa az igényei – és pénztárcája szerint – választó olvasó.